

# Inhoud

<b>Digitaal supplement en het gebruik van het boek</b>	<b>6</b>
Voorwoord	7
De auteurs	8
<b>1 Research en theorie</b>	<b>11</b>
1.1 Geschiedenis van het coachen	12
1.2 Klinische supervisie als basis voor het coachen van leraren	13
1.3 Research naar de voordelen van coachen	14
1.3.1 Prestaties van leerlingen	15
1.3.2 Kennis en vaardigheid van de leraar	16
1.4 Onderdelen van coaching	16
1.5 Argumenten voor het non-evaluatieve karakter van coaching	17
1.6 Vereisten voor effectief coachen	18
1.6.1 Vertrouwen	18
1.6.2 Feedback	19
1.6.3 Keuzevrijheid	20
1.7 Coachingsmodellen	20
1.7.1 Cognitieve Coaching	20
1.7.2 Big Four-model	21
1.7.3 Inner Game-coaching	22
1.7.4 GROW-model	22
1.7.5 Coaching Continuum-Model	23
1.7.6 Teamcoaching	24
1.8 Coachen-op-afstand	24
1.8.1 Real-timefeedback	24
1.8.2 BIE-technologie	25
1.9 Vertalen van onderzoek en theorie naar de praktijk	25
<b>2 Een basis voor coachen</b>	<b>27</b>
2.1 Een model voor effectief lesgeven bepalen	28
2.2 Een schaal gebruiken voor het meten van de progressie van de leraar	31
2.3 Een zelfevaluatie uitvoeren	31
2.3.1 Een profiel invullen	31
2.3.2 Ontwikkeldoelen kiezen	36
2.3.3 De keuzes van de leraar controleren	36
2.3.4 Ontwikkeldoelen opschrijven	36
2.4 Het coachingsperspectief	37
2.4.1 Van 'wordt niet gebruikt (0)' naar 'beginnend (1)'	37
2.4.2 Van 'beginnend (1)' naar 'in ontwikkeling (2)'	40
2.4.3 Van 'in ontwikkeling (2)' naar 'goed toegepast (3)'	40
2.4.4 Van 'goed toegepast (3)' naar 'innoverend (4)'	41
2.5 Samenvatting	43
2.6 Begripsvragen	43

<b>3 Van 'wordt niet gebruikt (0)' naar 'beginnend (1)'</b>	<b>45</b>
3.1 Routineonderdelen	46
3.1.1 Hoe stel ik leerdoelen vast en communiceer ik deze, houd ik vorderingen van leerlingen bij en vier ik successen?	47
3.1.2 Hoe stel ik regels & routines op en handhaaf ik deze?	48
3.2 Inhoudspecifieke lesonderdelen	49
3.2.1 Hoe laat ik leerlingen effectief omgaan met nieuwe kennis?	49
3.2.2 Hoe laat ik leerlingen oefenen en hun begrip van nieuwe kennis verdiepen?	52
3.2.3 Hoe laat ik leerlingen hypothesen opstellen over nieuwe kennis en deze toetsen?	54
3.3 Activiteiten ter plekke	55
3.3.1 Hoe krijg ik betrokken leerlingen?	55
3.3.2 Hoe herken en erken ik de naleving en het gebrek aan naleving van regels & routines?	58
3.3.3 Hoe bouw en onderhoud ik een goede relatie met leerlingen?	58
3.3.4 Hoe communiceer ik hoge verwachtingen voor alle leerlingen?	60
3.4 Samenvatting	61
3.5 Begripsvragen	61

<b>4 Van 'beginnend (1)' naar 'in ontwikkeling (2)' en van 'in ontwikkeling (2)' naar 'goed toegepast (3)'</b>	<b>63</b>
4.1 Coachen is niet per se een lineair proces	64
4.2 Routineonderdelen	66
4.2.1 Hoe stel ik leerdoelen vast en communiceer ik deze, houd ik vorderingen van leerlingen bij en vier ik successen?	66
4.2.2 Hoe stel ik regels & routines in de klas op en handhaaf ik deze?	70
4.3 Inhoudspecifieke lesonderdelen	76
4.3.1 Hoe laat ik leerlingen effectief omgaan met nieuwe kennis?	76
4.3.2 Hoe laat ik leerlingen oefenen en hun begrip van nieuwe kennis verdiepen?	89
4.3.3. Hoe laat ik leerlingen hypothesen opstellen over nieuwe kennis en deze toetsen?	103
4.4 Activiteiten ter plekke	110
4.4.1 Hoe krijg ik betrokken leerlingen?	110
4.4.2 Hoe herken en erken ik de naleving en het gebrek aan naleving van regels & routines?	125
4.4.3 Hoe bouw en onderhoud ik een goede relatie met leerlingen?	130
4.4.4 Hoe communiceer ik hoge verwachtingen voor alle leerlingen?	138
4.5 Samenvatting	143
4.6 Begripsvragen	143

<b>5 Van 'goed toegepast (3)' naar 'innoverend (4)'</b>	<b>145</b>
5.1 Verschillende strategieën samenvoegen tot een macrostrategie	146
5.2 Een strategie aanpassen aan de situatie en de individuele behoefte van een leerling	147
5.3 Routineonderdelen	148
5.3.1 Hoe stel ik leerdoelen vast en communiceer ik deze, houd ik vorderingen van leerlingen bij en vier ik successen?	148
5.3.2 Hoe stel ik regels & routines op en handhaaf ik deze?	151
5.4 Inhoudspecifieke lesonderdelen	156
5.4.1 Hoe laat ik leerlingen effectief omgaan met nieuwe kennis?	156
5.4.2 Hoe laat ik leerlingen oefenen en hun begrip van nieuwe kennis verdiepen?	165
5.4.3 Hoe laat ik leerlingen hypothesen opstellen over nieuwe kennis en deze toetsen?	174

5.5 Activiteiten ter plekke	179
5.5.1 Hoe krijg ik betrokken leerlingen?	179
5.5.2 Hoe herken en erken ik de naleving en het gebrek aan naleving van regels & routines?	190
5.5.3 Hoe bouw en onderhoud ik een goede relatie met leerlingen?	194
5.5.4 Hoe communiceer ik hoge verwachtingen voor alle leerlingen?	200
5.6 Samenvatting	205
5.7 Begripsvragen	205

## **6 Aspecten van coachen** **207**

6.1 Coachingsystemen	208
6.1.1 Richtlijnen voor coaching	209
6.2 Gedifferentieerd coachen	210
6.2.1 Coach-leraargesprekken	210
6.2.2 Ervaringsniveau	211
6.2.3 Bereidheid tot veranderen	211
6.3 Coachingsgedrag	213
6.3.1 Modeling	213
6.3.2 Feedback	213
6.3.3 Vertrouwen	214
6.4 Virtueel coachen	215
6.4.1 Het proces	215
6.4.2 Real-time feedback	216
6.5 Samenvatting	216
6.6 Begripsvragen	216

## **Appendix** **217**

Antwoorden hoofdstuk 2	218
Antwoorden hoofdstuk 3	219
Antwoorden hoofdstuk 4	219
Antwoorden hoofdstuk 5	219
Antwoorden hoofdstuk 6	220

## **Literatuur** **221**

# Voorwoord

*Coaching & Reflectie in de klas* is een vertaling van een van de belangrijke boeken van Robert Marzano en zijn medewerkers. Bazalt heeft al jaren een hechte samenwerking met Marzano en het Marzano Research Laboratorium (MRL). We zijn de vaste partner voor Nederlandstalige uitgaven en onze trainers zijn opgeleid en gecertificeerd door MRL. Daardoor zijn we in staat in Nederland met scholen en schoolbesturen te werken aan het realiseren van verbeteringen op basis van de research en aanbevelingen van Marzano.

Veel strategieën die in dit boek worden behandeld, zijn ook in andere boeken aan de orde geweest, zoals in *Wat werkt op school* (Marzano, 2007), *Wat werkt in de klas* (Marzano, Pickering & Pollock, 2008), *Wat werkt: Pedagogisch handelen en klassenmanagement* (Marzano, Marzano & Pickering, 2010) en *De Kunst en Wetenschap van het Lesgeven* (Marzano, 2011). Deze boeken hebben een hoofdstuk of een deel daarvan aan een bepaalde strategie gewijd, maar in *Coaching & Reflectie in de klas* worden ze aangevuld met observatielijsten, beoordelingsformulieren en coachingstips.

Coaching is alom aanwezig in onze maatschappij. Dat is vooral zichtbaar in de sport, maar ook op zakelijk gebied en in de psychologie. In het onderwijs wordt coaching steeds populairder als methode om leraren te helpen hun kennis en vaardigheden te vergroten. De onderwijscoach kan een aantal rollen vervullen voor verschillende taken, maar het hoofddoel blijft het vergroten van de effectiviteit van de leraar. Daartoe moeten coaches leraren helpen bij het bepalen waar groei mogelijk is, welke methoden ze daarbij kunnen gebruiken en hoe ze gebruik kunnen maken van feedback. Naast een beschrijving van het proces van coachen, laat *Coaching & Reflectie in de klas* ook specifieke onderdelen zien van effectief lesgeven en beschrijft het hoe coaches leraren kunnen helpen die onderdelen te introduceren en toe te passen.

We beginnen met een kort, maar diepgaand hoofdstuk dat het onderzoek en de theorie van coaching bespreekt. Hoewel de verleiding groot kan zijn om direct door te bladeren naar de hoofdstukken met aanbevelingen voor in de klas, raden wij ten zeerste aan om dit deel goed te lezen, omdat het de basis is voor het hele boek. De belangrijkste doelstelling van *Coaching & Reflectie in de klas* en andere boeken van Marzano is, om de meest waardevolle onderwijsmethoden aan te bieden, die gebaseerd zijn op de best mogelijke research en theorie.

Onderzoek en theorie kunnen alleen een min of meer algemene richting aangeven voor het werken in de klas. *Coaching & Reflectie in de klas* gaat een stapje verder en vertaalt het onderzoek in toepassingen voor coaching op school. In het bijzonder behandelt dit boek hoe coaches leraren kunnen helpen bij het verbeteren van hun kennis en vaardigheden met 280 strategieën die verbonden zijn aan de 41 elementen van effectief lesgeven. We geven handvatten voor een coach om specifieke onderdelen te kunnen aanwijzen in de aanwezige kennis en vaardigheid en daarop nuttige feedback te kunnen geven.

*Coaching & Reflectie in de klas* is het tweelingboek van *De Reflectieve Leraar*. Daarin wordt het verbeteren van leraarvaardigheden beschreven vanuit het perspectief van de leraar. In het voorliggende boek gebeurt dat vanuit het perspectief van de leidinggevende/coach.

Dook Kopmels  
Manager Bazalt Educatieve Uitgaven